

บทที่ 5

การพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทาง พระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

ขั้นตอนระยะที่ 3 ของการวิจัยเป็นการศึกษาเพื่อตอบปัญหาคำถามการวิจัยว่าจะพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ได้อย่างไร โดยนำเสนอรายละเอียด 5 ขั้นตอนดังนี้

1. คำถามการวิจัย
2. วัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
5. ผลการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

คำถามการวิจัย

จะพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 3 นี้เป็นการวิจัยที่มีความสำคัญมากซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการศึกษาในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงแบบมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งทุกฝ่ายจะได้เข้ามาร่วมปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียน และเพื่อให้บรรลุตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการ

พัฒนา ผู้วิจัยจึงได้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยให้ผู้มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้แนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ที่ได้กำหนดไว้ในระยะที่ 2 และให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา ดังนี้

1. กรอบการวิจัย

การศึกษาในระยะที่ 3 เป็นการนำแนวทางและวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จที่ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญ โดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ร่วมกันพัฒนาไว้ในระยะที่ 2 มาใช้เป็นกรอบในการพัฒนา

2. ประชากรในการวิจัย ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ จำนวน 47 คน เป็นชาย จำนวน 26 คน เป็นหญิง จำนวน 21 คน

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ได้แก่

2.2.1 พระผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาประจำโรงเรียนอนุบาลเสาไห้

จำนวน 4 รูป

2.2.2 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รูป

2.2.3 ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเสาไห้ จำนวน 1 คน

2.2.4 รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเสาไห้ จำนวน 1 คน

2.2.5 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้จำนวน 1 คน

2.2.6 กรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 รูป

3. วิธีการและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยการปลุกจิตสำนึกให้เกิดความตระหนักและศรัทธาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสำคัญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ตระหนักถึงปัญหาและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตลอดจนร่วมมือกันนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติจริงเพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาโดยใช้แบบสอบถามก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาที่ได้มีการปรับปรุงมาจากการค้นพบของปัญหาและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมเพื่อใช้สำหรับการเก็บ

รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ (ภาคผนวก ก)

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์แบบสอบถามความรู้เรื่องการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาโดยหาค่า ร้อยละ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป และสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาแบบสอบถาม ดังนี้

ด้านความรู้ ตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิด หรือไม่แน่ใจ ให้ 0 คะแนน

ร้อยละจำนวนผู้ตอบถูก

ระดับความรู้

80 - 100

มาก

50 - 79

ปานกลาง

0 - 49

น้อย

4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามเจตคติเรื่องการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาโดยหาค่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยโปรแกรมสำเร็จรูป และสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาแบบสอบถาม ดังนี้

ด้านเจตคติ

ระดับความเห็น

คะแนน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5

เห็นด้วย

4

ไม่แน่ใจ

3

ไม่เห็นด้วย

2

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1

การแปลความหมายของคะแนนพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของจำนวนทั้งหมดตามขอบเขตคะแนนของ บุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 34-25) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์แบบสอบถามพฤติกรรมเรื่องการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาโดยหาค่า ร้อยละ และสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

จากผู้มีส่วนอย่างสำคัญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ได้ร่วมกันเสนอแนวทาง และวิธีการอย่างเป็นรูปธรรมในการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาไว้หลายลักษณะซึ่งการสร้างยุทธศาสตร์นั้นเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่าการฝึกอบรมเรียนรู้เป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพสูงในการพัฒนาเนื่องจากหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการฝึกอบรมเรียนรู้คือ การพัฒนาบุคลากร ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ 2) ด้านเจตคติ 3) ด้านพฤติกรรม เพราะสามารถสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้น และมีความตระหนักในการเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ผู้วิจัยได้พิจารณาแนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ พบว่า กิจกรรมที่พัฒนาต้องสามารถพัฒนา 3 เรื่องสำคัญคือ 1) เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจประโยชน์ของการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา 2) เพิ่มพูนทักษะพฤติกรรมของการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา 3) เสริมสร้างศรัทธา เจตคติที่ดีในเรื่องการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา

ดังนั้นจึงใช้จัดทำยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ร่วมกับผู้มีส่วนสำคัญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามประเด็นสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยจัดทำโครงการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาโดยใช้ระยะเวลาในการพัฒนา 1 เดือน มีรายละเอียด ดังนี้

1. โครงการพัฒนาพฤติกรรมกรำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาไห้ อำเภอสนาไห้ จังหวัดสระบุรี

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยตกอยู่ในสภาวะวิกฤตทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ส่งผลให้วิถีชีวิตและทัศนคติของคนไทยเปลี่ยนไปจากเดิมกล่าวคือมุ่งเน้นเรื่องวัตถุนิยมมากจึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายในสังคมไทยปัญหาส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงคามกระแสการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ไร้พรมแดนในแนวทางโลกาภิวัตน์ซึ่งต่างมุ่งเน้นการแข่งขันกันในด้านเศรษฐกิจทำให้สังคมไทยนิยมทางวัตถุมากขึ้นจึงเกิดปัญหาด้านจิตใจทำให้เกิดการละเลยด้านคุณธรรมศีลธรรมจริยธรรม แม้แต่ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาอยู่ไม่ว่าเป็นการละทิ้งความเชื่อความศรัทธาดังเดิมแม้กระทั่งความเชื่อเกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน กฎแห่งกรรม บาป บุญ คุณ โศข ทำให้เกิดปัญหาดรามมา ได้แก่ การลักขโมย การทะเลาะวิวาท ความพยายามพองร้าย เป็นต้น

จากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พุทธศักราช 2550 – 2554 มีจุดประสงค์ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพพร้อมด้วยคุณธรรมและรอบรู้อย่างเท่าทัน แนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ในระยะ 5 ปี ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนใน 3 มิติ คือ การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้โดยมุ่งให้เกิดการเสริมสร้างความรู้ตามความเหมาะสมของคนทุกกลุ่มทุกวัยโดยเฉพาะการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจที่ตั้งงามอยู่ในกรอบของศีลธรรมและมีจิตสำนึกสาธารณะโดยผลักดันให้ ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา ร่วมกันพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ตั้งงามเป็นคนดีมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีความเสียสละต่อส่วนรวม

อึ่งจากการทำงานวิจัยศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการพัฒนาพฤติกรรมกรำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาไห้ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการเสียสละโดยการให้ทานเพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจกันตามแนวทางพระพุทธศาสนา นักเรียนมีความรู้อยู่ในระดับ น้อย ในเรื่องต่อไปนี้เป็น การแบ่งอาหารหรือขนมให้เพื่อนจัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน การแนะนำการบ้านให้ความรู้ต่อกันและกันจัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน การไม่ทะเลาะวิวาทเมื่อมีความขัดแย้งจัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน เป็นต้น และพฤติกรรมกรำปฏิบัติตนของนักเรียนโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา อยู่ในระดับที่เป็นปัญหา ได้แก่ ดักบาดรยามเข้า แบ่งบ้านอาหารหรือขนมให้เพื่อน การแนะนำให้ความรู้ต่อกันและกัน การพุดิอ่อนน้อมต่อกันและกัน เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาพฤติกรรมกรำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาไห้ เพื่อพัฒนาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

1.2 วัดอุปประสงค์

1.2.1 เพื่อพัฒนาความรู้และพฤติกรรมกรบําเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

1.2.2 เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี มีความรู้และมีพฤติกรรมกรปฏิบัติตนด้วยการบําเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา อย่างถูกต้อง

1.3 เป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ จำนวน 47 คน

1.4 พื้นที่การดำเนินการ

ณ ศาลาปฏิบัติธรรมศรีอินทราวาณิช วัดสูง อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี และโรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

1.5 ระยะเวลาการดำเนินการ

เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2552

1.6 วิธีการดำเนินการ

1.6.1 ติดต่อประสานงานเสนอโครงการกับโรงเรียนอนุบาลเสาไห้

1.6.2 ประสานกับพระวิทยากรและนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

1.6.3 ดำเนินตามกิจกรรมของโครงการที่กำหนด ดังนี้

- 1) อบรมเรียนรู้ปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องกรบําเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา
- 2) ฝึกการทำสมาธิก่อนการเรียนรู้
- 3) ตักบาตรทุกวันพระและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
- 4) ค้นคว้าธรรมสุภาษิตนำเสนอหน้าห้องเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 5) ทำป้ายเกี่ยวกับธรรมสุภาษิตติดห้องเรียนและตามอาคารเรียน
- 6) จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนะนำการบ้านต่อกันและกัน
- 7) เล่นเกมสร้างสรรค์ความสามัคคี
- 8) ทำงานกลุ่มโดยการจัดบอร์ดและป้ายคำขวัญธรรมสุภาษิตเกี่ยวกับเรื่อง อภัยทาน ติดห้องเรียน และตามอาคารเรียน
- 9) จัดบันทึกความดีลงในสมุดบันทึกความดี
- 10) ส่งเสริมกิจกรรมกรบําเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามปกติ
- 11) มอบรางวัลแก่นักเรียนผู้ทำความดีทุกสัปดาห์

1.7 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

พระมหาสมเจด ยิ้มแย้ม และคณะสงฆ์วัดสูง

1.8 งบประมาณ

งบประมาณในการจัดโครงการพัฒนาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เป็นผู้ดำเนินการเอง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.8.1	ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	จำนวนเงิน	6,550 บาท
1.8.2	ค่าวัสดุ/อุปกรณ์	จำนวนเงิน	5,000 บาท
1.8.3	ค่าพระวิทยากร	จำนวนเงิน	4,000 บาท
1.8.4	อื่นๆ	จำนวนเงิน	3,500 บาท
รวมงบประมาณทั้งสิ้น			19,050 บาท

1.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.9.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี มีความรู้เพิ่มขึ้น และมีการพัฒนาพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นโดยยึดหลักการบำเพ็ญบุญ โดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา

1.9.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติกับตนเอง กล่าวสอนผู้อื่นได้ และเลื่อมใสในบวรพระพุทธศาสนาเพิ่มมากยิ่งขึ้น

2. การดำเนินการตามโครงการการพัฒนาพฤติกรรมกรบบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้

2.1 สัปดาห์ที่ 1 เริ่มการพัฒนา วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ผู้วิจัย และพระวิทยากรได้อบรมให้ความรู้เรื่องการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ และกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักของการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาทั้ง 3 แนวทาง คือ อามิสทาน ธรรมทาน และอภัยทาน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการให้ทานทั้ง 3 แนวทาง โดยใช้ระยะเวลาในการอบรมให้ความรู้และทำกิจกรรมร่วมกันเป็นระยะเวลาครึ่งวัน ดังปรากฏตามตารางที่ 17 ดังนี้

ตาราง 17 การอบรมให้ความรู้และจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเพื่อบุญ โดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเส้าให้ อำเภอเส้าให้ จังหวัดสระบุรี

เวลา	เนื้อหา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
8.00 น. ถึง 8.25 น.	- ความสำคัญของการให้ทาน	- พิธีเปิดการอบรม	- พระปลัดไสว วราสโก
8.30 น. ถึง 8.55 น.	- การทำงานเป็นทีม	- แบ่งกลุ่มเรียนรู้	- พระมหาชาติชาย ขนดีชมโม - คุณครูประจำชั้นเรียน
9.00 น ถึง 10.20 น.	- วัตถุประสงค์ของการวิจัย - บรรยายให้ความรู้เรื่องการ บำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน ตามแนวทางพระพุทธศาสนา	- ทำสมาธิ - ดูผ่านเครื่องฉาย Projector / วีดิทัศน์อภิปราย/ซักถาม - ปฏิญาณตน - โยคะ ค้นหาสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ในลม หายใจ	- พระมหาสมเจต อัมแย้ม
พัก 10 นาที			
10.30 น. ถึง 11.20 น.	- ความสามัคคี - การทำงานเป็นทีม	- เกมสร้างสรรค์ความสามัคคี	- พระมหาวัฒน์ ภิรมย์โม - พระวีรศักดิ์ กิตติอาโน
11.25 น. ถึง 11.35 น.	- สรุปการอบรม	- อภิปราย/ซักถาม	- พระมหาสมเจต อัมแย้ม
11.40 น.		- รับประทานอาหาร	- พระวิทยากร

การจัดอบรมให้ความรู้และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเส้าไห้ ได้เริ่มกระบวนการพัฒนาในวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2551 โดยมี พระปลัดไสว วราสโก ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสูง ได้เป็นประธานในพิธีการเปิดอบรมภายในวัดสูง และได้มอบหมายให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่วางไว้ ดังปรากฏตามภาพที่ 7 ดังนี้

ภาพ 7 การจัดอบรมให้ความรู้และทำกิจกรรมเกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเส้าไห้

การพัฒนาสัปดาห์ที่ 1 หลังจากการอบรมให้ความรู้ผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมส่งเสริมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานประการแรก คือ อามิสทาน ซึ่งนักเรียนสามารถจัดกระทำได้โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้บำเพ็ญบุญโดยการตักบาตรทุกวันพระภายในวัดสูงตั้งปรากฏตามภาพที่ 8 ดังนี้

ภาพ 8 กิจกรรมส่งเสริมการบำเพ็ญบุญโดยการให้อามิสทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาไห้

2.2 สัปดาห์ที่ 2 ของการพัฒนา วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้กำหนดกิจกรรมส่งเสริมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน คือ ธรรมทาน ซึ่งนักเรียนสามารถจัดกระทำได้โดยจัดกิจกรรมแบ่งกลุ่มให้นักเรียนได้ค้นคว้าธรรมสุภาษิตแล้วนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในห้องเรียนพร้อมทั้งได้จัดทำป้ายธรรมสุภาษิตติดตามห้องเรียนและอาคารเรียน ดังปรากฏตามภาพที่ 9 ดังนี้

ภาพ 9 ภาพกิจกรรมส่งเสริมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ธรรมทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาไห้

2.3 สัปดาห์ที่ 3 ของการพัฒนา วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้กำหนดกิจกรรมส่งเสริมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน คือ อภัยทาน ซึ่งนักเรียนสามารถจัดกระทำได้โดยจัดกิจกรรมแบ่งกลุ่มจัดทำบอรรถร่วมกันภายในวัดสูงเพื่อสร้างสรรค์

ความสามัคคีโดยนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกระทำซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มอามิสทาน กลุ่มธรรมทาน และกลุ่มธรรมทาน ดังปรากฏตามภาพที่ 10 ดังนี้

ภาพ 10 ภาพกิจกรรมส่งเสริมการบำเพ็ญบุญโดยการให้อภัยทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาไห้

2.4 สัปดาห์ที่ 4 ของการพัฒนา วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้สรุปกิจกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาที่ร่วมกันพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นแก่นักเรียนและมอบรางวัลแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาภายในวัดสูง ดังปรากฏตามภาพที่ 11 ดังนี้

ภาพ 11 ภาพกิจกรรมและมอบรางวัลส่งเสริมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาไห้

**ผลการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาห์ อำเภอสนาห์ จังหวัดสระบุรี**

สรุปผลการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาห์ อำเภอสนาห์ จังหวัดสระบุรี โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนการพัฒนาและคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังการพัฒนาที่สอดคล้องกับดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาห์ สรุปได้ ดังนี้

1. ด้านความรู้เรื่องการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาโดยหาค่า ร้อยละ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป และสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาห์ โดยนำเสนอระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นท้ายตารางจาก 3 ลำดับต้น และลำดับสุดท้าย ดังปรากฏผลตามตารางที่ 18 ถึง ตารางที่ 20 ดังนี้

1.1 อามิสทาน

ตาราง 18 เปรียบเทียบร้อยละและระดับความรู้เกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาห์ เรื่องอามิสทาน ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

ความรู้เรื่องอามิสทาน	ร้อยละของผู้ตอบถูก			ระดับความรู้	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	เพิ่มขึ้น (%)	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
1. การดักบาดรยามเช้าและ ถวายภัตตาหารเพลแก่พระสงฆ์ จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	74.5	93.6	19.1	ปานกลาง	มาก
2. การถวายเครื่องอุปโภคบริโภค ได้แก่ สบู่ ยาสีฟัน ยารักษาโรค เป็นต้น แก่พระสงฆ์ จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	76.6	83.0	6.4	ปานกลาง	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

ความรู้เรื่องอามิสถาน	ร้อยละของผู้ตอบถูก			ระดับความรู้	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	เพิ่มขึ้น (%)	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
3. การศึกษาตรัชาวสารอาหารแห้ง ในวันสำคัญ ได้แก่ วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นต้น จัดว่าเป็น การบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	55.3	83.0	27.7	ปานกลาง	มาก
4. การบริจาคเงิน เพื่อสาธารณ ประโยชน์ จัดว่าเป็นการ บำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	61.7	85.1	23.4	ปานกลาง	มาก
5. การให้ของเล่นแก่เพื่อน จัดว่า เป็นการบำเพ็ญบุญโดยการ ให้ทาน	46.8	83.0	36.4	น้อย	มาก
6. การให้อุปกรณ์การเรียน ได้แก่ สมุด ปากกา ดินสอ ยางลบ เป็นต้น แก่เพื่อน จัดว่าเป็นการ บำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	48.9	95.7	46.8	น้อย	มาก
7. การแบ่งอาหารหรือขนมให้เพื่อน จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการ ให้ทาน	48.9	89.4	40.5	น้อย	มาก
8. การให้อาหารแก่คนยากจน จัดว่า เป็นการบำเพ็ญบุญโดยการ ให้ทาน	72.3	85.1	12.8	ปานกลาง	มาก
9. การให้อาหารแก่สัตว์ต่างๆ ด้วย ความเมตตา จัดว่าเป็นการ บำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	80.9	93.6	12.7	มาก	มาก
10. การให้ยารักษาโรคแก่คนเจ็บไข้ จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดย การให้ทาน	40.4	80.9	40.5	น้อย	มาก

จากตาราง 18 หลังการพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา เรื่องอามิสทาน พบว่า ระดับความรู้เรื่องอามิสทาน ทั้ง 10 รายการของนักเรียนเพิ่มขึ้นและอยู่ในระดับ มาก โดยรายการระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นมาก 3 อันดับแรก คือ การให้อุปกรณ์การเรียน ได้แก่ สมุด ปากกา ดินสอ ยางลบ เป็นต้น แต่เพื่อนจัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 46.8) รองลงมา การแบ่งอาหารหรือขนมให้เพื่อนจัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 40.5) รองลงมา การให้ยารักษาโรคแก่คนเจ็บไข้จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้(เพิ่มขึ้น ร้อยละ 40.5) และรายการระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด คือการถวายเครื่องอุปโภคบริโภค ได้แก่ สบู่ ยาสีฟัน ยารักษาโรค เป็นต้น แต่พระสงฆ์จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 6.4) ตามลำดับ

1.2 ธรรมเนียม

ตาราง 19 เปรียบเทียบร้อยละและระดับความรู้เกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้เรื่องธรรมเนียม ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

ความรู้เรื่องธรรมเนียม	ร้อยละของผู้ตอบถูก			ระดับความรู้	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	เพิ่มขึ้น (%)	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
1. การแนะนำให้ความรู้แก่นักเรียนรุ่นน้อง จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	21.3	97.9	76.6	น้อย	มาก
2. การให้กำไลบ้านเพื่อนลอก จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	61.1	85.1	24.0	ปานกลาง	มาก
3. การแนะนำกำไลบ้านเพื่อน จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	53.2	87.2	34.0	ปานกลาง	มาก
4. การพูดแนะนำประโยชน์ จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	29.8	93.6	63.8	น้อย	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

ความรู้เรื่องธรรมทาน	ร้อยละของผู้ตอบถูก			ระดับความรู้	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	เพิ่มขึ้น (%)	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
5. การดักเตือนเพื่อนเมื่อเพื่อนทำ ความผิด จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญ โดยการให้ทาน	46.8	89.4	42.6	น้อย	มาก
6. การบริจาคหนังสือ จัดว่าเป็นการ บำเพ็ญบุญ โดยการให้ทาน	83.0	91.5	8.5	มาก	มาก
7. การสนทนาธรรม จัดว่าเป็นการ บำเพ็ญบุญ โดยการให้ทาน	40.4	89.4	49.0	น้อย	มาก
8. การนำธรรมหรือวิชาความรู้ที่มี ประโยชน์ที่คนได้เรียนรู้ไปบอก กล่าวแก่คนอื่นได้แก่ พ่อ แม่ ญาติ พี่ น้อง เป็นต้น จัดว่าเป็น การบำเพ็ญบุญ โดยการให้ทาน	44.7	93.6	48.9	น้อย	มาก

จากตาราง 19 หลังการพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตาม แนวทางพระพุทธศาสนา เรื่องธรรมทาน พบว่า ระดับความรู้เรื่องอามิสทาน ทั้ง 8 รายการ ของ นักเรียนเพิ่มขึ้นและอยู่ในระดับ มาก โดยรายการระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นมาก 3 อันดับแรก คือ การแนะนำให้ความรู้แก่นักเรียนรุ่นน้องจัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 76.6) รองลงมา การพูดแนะนำประโยชน์จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 63.8) รองลงมา การสนทนาธรรมจัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 49.0) และรายการระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด คือ การบริจาคหนังสือจัดว่า เป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 8.5) ตามลำดับ

1.3 อภัยทาน

ตาราง 20 เปรียบเทียบร้อยละและระดับความรู้เกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้เรื่องอภัยทาน ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

ความรู้เรื่องอภัยทาน	ร้อยละของผู้ตอบถูก			ระดับความรู้	
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	เพิ่มขึ้น (%)	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
1. การไม่ทะเลาะวิวาทเมื่อมีความขัดแย้งกัน จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	8.5	83.0	74.5	น้อย	มาก
2. การไม่โกรธพยาบาทเมื่อถูกรังแก จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	23.4	87.2	63.8	น้อย	มาก
3. การจับสัตว์มาขังไว้เพื่อเลี้ยงดูเล่น จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	85.1	87.2	2.1	มาก	มาก
4. การฆ่าสัตว์เพื่อนำมาประกอบอาหาร จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	83.0	83.0	0	มาก	มาก
5. การทรมานสัตว์ ให้ได้รับบาดเจ็บ จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	87.2	89.4	2.2	มาก	มาก
6. การช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในอันตรายให้รอดชีวิต จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	93.6	95.7	2.1	มาก	มาก
7. การปลดปล่อยสัตว์ที่ถูกกักขังอย่างทรมานให้ได้รับอิสรภาพ จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	85.1	89.4	4.3	มาก	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

ความรู้เรื่องอภัยทาน	ร้อยละของผู้ตอบถูก			ระดับความรู้	
	ก่อนการ พัฒนา	หลังการ พัฒนา	เพิ่มขึ้น (%)	ก่อนการ พัฒนา	หลังการ พัฒนา
8. การประพฤติด่อนน้อมเคารพต่อกันและกัน จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	29.8	80.9	51.1	น้อย	มาก
9. การแผ่เมตตาจิตต่อสรรพสัตว์ จัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน	83.0	87.2	4.2	มาก	มาก

จากตาราง 20 หลังการพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา เรื่องอภัยทาน พบว่า ระดับความรู้เรื่องอภัยทาน ทั้ง 9 รายการ ของนักเรียนเพิ่มขึ้นและอยู่ในระดับ มาก โดยรายการระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นมาก 3 อันดับแรก คือ การไม่ทะเลาะวิวาทเมื่อมีความขัดแย้งกันจัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 74.5) รองลงมา การไม่โกรธพยาบาทเมื่อถูกรังแกจัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 63.8) รองลงมา การประพฤติด่อนน้อมเคารพต่อกันและกันจัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 51.1) และรายการระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด คือ การฆ่าสัตว์เพื่อนำมาประกอบอาหารจัดว่าเป็นการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทาน (คงที่) ตามลำดับ

2. ต้านเจตคติเรื่องการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยโปรแกรมสำเร็จรูปและสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ โดยนำเสนอรายการระดับเจตคติที่เพิ่มขึ้นท้ายตาราง ดังปรากฏผลตามตารางที่ 21 ถึง ตารางที่ 23 ดังนี้

2.1 อามิสทาน

ตาราง 21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับเจตคติเกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ เรื่องอามิสทาน ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

เจตคติเรื่องอามิสทาน	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		ระดับเจตคติ			
	ก่อนการพัฒนา (\bar{X})	หลังการพัฒนา (S.D.)	ก่อนการพัฒนา (\bar{X})	หลังการพัฒนา (S.D.)		
1. การบำเพ็ญบุญให้ทาน เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.68	0.55	4.70	0.71	มากที่สุด	มากที่สุด
2. การแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.17	0.98	4.53	0.74	มาก	มากที่สุด
3. การดักบดรยามเช้าและถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์เป็นการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา	4.06	0.86	4.51	0.83	มาก	มากที่สุด
4. การถวายเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ สบู่ ยาสีฟัน ยารักษาโรคเป็นต้น แต่พระสงฆ์ เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.08	1.28	4.42	0.92	มาก	มาก
5. การดักบดข้าวสารอาหารแห้งในวันสำคัญ ได้แก่ วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นต้นเป็นสิ่งที่ควรทำ	4.25	1.24	4.51	0.80	มาก	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

เจตคติเรื่องอามิสถาน	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน				ระดับเจตคติ	
	ก่อนการพัฒนา (\bar{X})	(S.D.)	หลังการพัฒนา (\bar{X})	(S.D.)	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
6. การบริจาคเงินเพื่อ สาธารณประโยชน์ เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.27	0.79	4.29	0.90	มาก	มาก
7. การให้ของเล่นแก่เพื่อน เป็นสิ่งที่ควรทำ	3.53	1.01	4.10	0.91	มาก	มาก
8. การให้อุปกรณ์การเรียน ได้แก่ สมุด ปากกา เป็นต้น แก่เพื่อน เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.25	0.70	4.29	0.88	มาก	มาก
9. การแบ่งอาหารหรือขนมให้ เพื่อนเป็นสิ่งที่ควรทำ	3.91	0.80	4.23	0.88	มาก	มาก
10. การให้อาหารแก่คน ยากจน เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.40	0.64	4.46	0.77	มาก	มาก
11. การให้อาหารแก่สัตว์ด้วย ความเมตตา เป็นสิ่งที่ ควรทำ	4.44	0.74	4.48	0.80	มาก	มาก

จากตาราง 21 หลังการพัฒนาเจตคติเกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตาม
แนวทางพระพุทธศาสนา เรื่องอามิสถาน พบว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติทั้ง 11 รายการของนักเรียน
เพิ่มขึ้นทุกรายการ และมีระดับเจตคติเพิ่มขึ้น 3 รายการ อยู่ในระดับ มากที่สุด คือ การแบ่งปัน
สิ่งของให้ผู้อื่นเป็นสิ่งที่ควรทำ นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.74)
รองลงมา การดักบาตรข้าวสารอาหารแห้งในวันสำคัญได้แก่ วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นต้น
เป็นสิ่งที่ควรทำ นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.80) และการดักบาตร
ยามเช้าและถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์เป็นการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา นักเรียนมี
เจตคติอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

2.2 ธรรมชาติ

ตาราง 22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับเจตคติเกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ เรื่องธรรมชาติ ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

เจตคติเรื่องธรรมชาติ	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		ระดับเจตคติ			
	ก่อนการพัฒนา (\bar{X})	หลังการพัฒนา (S.D.)	ก่อนการพัฒนา (\bar{X})	หลังการพัฒนา (S.D.)		
1. การแนะนำให้ความรู้แก่นักเรียนรุ่นน้อง เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.14	0.88	4.34	0.91	มาก	มาก
2. การให้เพื่อนลอกการบ้าน เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ	3.34	1.47	3.40	1.42	ปานกลาง	ปานกลาง
3. การแนะนำการบ้านเพื่อน เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.29	0.62	4.46	0.58	มาก	มาก
4. การพูดแนะนำประโยชน์ เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.38	0.56	4.53	0.62	มาก	มากที่สุด
5. การตักเตือนเพื่อนเมื่อเพื่อนทำความผิด เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.48	0.54	4.51	0.58	มาก	มากที่สุด
6. การบริจาคหนังสือ เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.29	0.85	4.42	0.65	มาก	มาก
7. การสนทนาธรรมเป็นสิ่งที่ควรทำ	4.08	1.08	4.23	0.78	มาก	มาก
8. การนำธรรมหรือวิชาความรู้ที่มีประโยชน์ที่ตนได้เรียนรู้ไปบอกกล่าวแก่คนอื่นได้แก่ พ่อ แม่ ญาติพี่น้องเป็นต้น เป็นสิ่งที่ควรทำ	3.63	1.45	4.53	0.65	มาก	มากที่สุด

จากตาราง 22 หลังการพัฒนาเจตคติเกี่ยวกับการนำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา เรื่องธรรมทาน พบว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติทั้ง 8 รายการ ของนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกรายการ และมีระดับเจตคติเพิ่มขึ้น 3 รายการ อยู่ในระดับ มากที่สุด คือ การพูดแนะนำประโยชน์เป็นสิ่งที่ควรทำ นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.62) รองลงมา การนำธรรมหรือวิชาความรู้ที่มีประโยชน์ที่ตนได้เรียนรู้ไปบอกกล่าวแก่คนอื่น ได้แก่ พ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง เป็นต้น เป็นสิ่งที่ควรทำ นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.65) และการดักเตือนเพื่อนเมื่อเพื่อนทำความผิดเป็นสิ่งที่ควรทำ นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

2.3 อภัยทาน

ตาราง 23 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติเกี่ยวกับการนำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ เรื่องอภัยทาน ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

เจตคติเรื่องอภัยทาน	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		ระดับเจตคติ		ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
	ก่อนการพัฒนา (\bar{X})	หลังการพัฒนา (S.D.)	ก่อนการพัฒนา (\bar{X})	หลังการพัฒนา (S.D.)		
1. การทะเลาะวิวาทเมื่อมีความขัดแย้งกัน เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ	4.06	1.07	4.10	1.23	มาก	มาก
2. การโกรธพยาบาทเพื่อนเมื่อถูกรังแก เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ	3.82	0.98	3.93	1.05	มาก	มาก
3. การจับสัตว์มาขังไว้เพื่อเล่น เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ	3.51	1.62	3.61	1.49	มาก	มาก
4. การฆ่าสัตว์เพื่อนำมาประกอบอาหาร เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ	3.61	1.59	3.65	1.37	มาก	มาก
5. การทรมานสัตว์ต่างๆให้ได้รับบาดเจ็บ เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ	3.68	1.61	3.78	1.48	มาก	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

เจตคติเรื่องอภัยทาน	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน				ระดับเจตคติ	
	ก่อนการพัฒนา (\bar{X})	(S.D.)	หลังการพัฒนา (\bar{X})	(S.D.)	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
6. การช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในอันตรายให้รอดชีวิต เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.38	1.11	4.70	0.50	มาก	มากที่สุด
7. การปลดปล่อยสัตว์ที่ถูกกักขังอย่างทรมาณให้ได้รับอิสรภาพ เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.48	0.77	4.70	0.54	มาก	มากที่สุด
8. การประพาศอ่อนน้อมเคารพต่อกันและกัน เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.42	0.85	4.57	0.68	มาก	มากที่สุด
9. การแผ่เมตตาจิตต่อสรรพสัตว์ เป็นสิ่งที่ควรทำ	4.51	0.65	4.57	0.68	มากที่สุด	มากที่สุด

จากตาราง 23 หลังการพัฒนาเจตคติเกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา เรื่องอภัยทาน พบว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติทั้ง 9 รายการ ของนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกรายการ และมีระดับเจตคติเพิ่มขึ้น 3 รายการ อยู่ในระดับ มากที่สุด คือ การช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในอันตรายให้รอดชีวิตเป็นสิ่งที่ควรทำ นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.50) รองลงมา การปลดปล่อยสัตว์ที่ถูกกักขังอย่างทรมาณให้ได้รับอิสรภาพเป็นสิ่งที่ควรทำ นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.54) และการประพาศอ่อนน้อมเคารพต่อกันและกันเป็นสิ่งที่ควรทำ นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

3. ด้านพฤติกรรมเรื่องการบ้ำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยหาค่าร้อยละ และสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการบ้ำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาให้ ดังปรากฏผลตามตารางที่ 24 ถึง ตารางที่ 26 ดังนี้

3.1 อามิสทาน

ตาราง 24 เปรียบเทียบร้อยละของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและร้อยละปัญหาที่ลดลงเกี่ยวกับการบ้ำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาให้ เรื่องอามิสทาน ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

พฤติกรรมเรื่องอามิสทาน	ร้อยละของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา		
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	ลดลง
1. ดักบาตรยามเช้าแต่พระสงฆ์	61.7	12.8	48.9
2. ให้อุปกรณ์การเรียนได้แก่ ดินสอ ปากกา ยางลบ เป็นต้น แก่เพื่อน	38.3	12.8	25.5
3. แบ่งอาหารหรือขนมให้แก่เพื่อน	34.0	14.9	19.1

จากตาราง 24 หลังจากการพัฒนาพฤติกรรมการบ้ำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา เรื่องอามิสทาน พบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลงทั้ง 3 รายการ คือ ด้านดักบาตรยามเช้าแต่พระสงฆ์ นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง ร้อยละ 48.9 ด้านให้อุปกรณ์การเรียนได้แก่ ดินสอ ปากกา ยางลบ เป็นต้น แก่เพื่อน นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง ร้อยละ 25.5 และด้านแบ่งอาหารหรือขนมให้แก่เพื่อน นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง ร้อยละ 19.1

3.2 ธรรมเนียม

ตาราง 25 เปรียบเทียบร้อยละของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและร้อยละปัญหาที่ลดลงเกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญ โดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ เรื่องธรรมเนียม ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

พฤติกรรมเรื่องธรรมเนียม	ร้อยละของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา		
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	ลดลง
1. สนทนาธรรม	70.2	21.3	48.9
2. แนะนำเพื่อนเมื่อเพื่อนทำความผิด	51.1	27.7	23.4
3. แนะนำการบ้านเพื่อน	46.8	17.0	29.8

จากตาราง 25 หลังจากการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญ โดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา เรื่องธรรมเนียม พบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลงทั้ง 3 รายการ คือ ด้านสนทนาธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง ร้อยละ 48.9 ด้านแนะนำเพื่อนเมื่อเพื่อนทำความผิด นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง ร้อยละ 23.4 และด้านแนะนำการบ้านเพื่อน นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง ร้อยละ 29.8

3.3 อภัยทาน

ตาราง 26 เปรียบเทียบร้อยละของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและร้อยละปัญหาที่ลดลงเกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญ โดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ เรื่องอภัยทาน ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

พฤติกรรมเรื่องอภัยทาน	ร้อยละของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา		
	ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา	ลดลง
1. ทะเลาะวิวาทเมื่อมีความขัดแย้งกัน	36.2	23.4	12.8
2. มีความโกรธพยาบาทเมื่อถูกรังแก	34.0	25.5	8.5
3. มีความประพฤติดื้อนื้อมเคารพต่อกันและกัน	27.6	14.9	12.7

จากตาราง 26 หลังจากการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา เรื่องอภัยทาน พบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลงทั้ง 3 รายการ คือ ด้านทะเลาะวิวาทเมื่อมีความขัดแย้งกัน นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง ร้อยละ 12.8 ด้านมีความโกรธพยาบาทเมื่อถูกรังแก นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง ร้อยละ 8.5 และ ด้านมีความประพฤติก่อนนอนเคารพต่อกันและกัน นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง ร้อยละ 12.7

สรุปผลหลังการพัฒนา จากการเปรียบเทียบผลก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา พบว่า ปัญหาด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านพฤติกรรม ของนักเรียนลดลง โดยนักเรียนมีความรู้ในระดับ มาก ทุกรายการ เจตคติ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกรายการอยู่ในระดับ ปานกลาง ถึง มากที่สุด และพฤติกรรม นักเรียนมีร้อยละของระดับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลงทุกรายการ